

Barcelona 8 de Juny de 1923

La Esquella de la Torratxa

Any XLVI Número 2309 15 cèntims — Atrassats, 30.

EL NOU GOVERNADOR

—Escolti, senyor Barber, ja porta bitllet de *ida y vuelta*?

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

Diògenes amb un llum cercava un home i no el trobà. L'hauria trobat amb la Làmpara

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la

Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

CANVI D'AMO

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

Abonaments de 30 coberts a 40 pessetes

» » 60 » a 75 »

Esplèndits salons per a banquets, casaments i bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona

ANTONI LÓPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs Edicions especials de luxe Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115

BARCELONA

XOCOLATES DE CAN ≡ CAPELLA ≡

ANTIGA CASA FUNDADA EN 1700

LLISTA DELS MES ACREDITATS "COLMADOS" ON SE PODEN ADQUIRIR

Colmado Cararach, Plaça Urquinaona, 13.—

Colmado La Pilarica, de M. Mayolas; Corts, 704.

—Colmado El Sol, de Domingo Refá; València,

341 i Bailèn, 116; Sucursal, Girona 13 i

Ausies March, 31. —Colmado La Palma, de

J. Rodrigo; Passeig de S. Joan, 65; Sucursal, Cla-

rís, 38. —Colmado de J. Forcada, Mallorca, 246

Pròximament continuarà la llista

PLA DE LA BOQUERIA, 2

BARCELONA

RAIMDOR BAR RESTAURANT
Carrer de Salmeron, 60

PROPIETARI:

F. FERRER MESTRES

Lloc de reunió dels Esportments de Gràcia
Tots els dimecres hi ha selectes vetllades
familiars que amenitza la meritíssima or-
questrina Modern Liric Jazz-Band

Freixenet GRAN XAMPANY
Caves a S. Sadurní de Noya

Soler i Torra Germans
BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Entreviu eutrapèlica

Quan el senyor governador ens invità a seure, i a formular les nostres preguntes, no ens poguerem estar d'interrogar-lo, immediatament, sobre el seu nom:

—Però vostè per què essent governador de Barcelona es diu Barber?

—Li diré—ens respongué.—De governador català no en disposaven perquè amb En Raventós es varen agotar les existències, però jo, dient-me Barber, nom català, podia despistar a la gent que em pendria per català. No em negaran que això és una prova més de l'amor que per Catalunya sent el govern lliberal.

—No li negarem, però insistim en que el de Barber és un nom arriscat. Diran que vé a afeitar-nos, diran que ens pendrà el pèl, diran, com els francesos, que ve «a fer-nos la barba», que ja sap vostè que vol dir donar la llauna.

El governador arronsà les espatlles, deixant caure els braços, desencoratjat:

—No'n tinc d'altre! En canvi, tinc una visió clara de Barcelona, ciutat culta, malgrat els atemptats, ciutat treballadora, malgrat la vaga. Les meves declaracions demostren que tinc una visió exacta. Ja he dit que la «Lliga» no era un perill, i és veritat. La «Lliga» no és un perill més que per Acció Catalana. I d'aquesta no són veritat les vehemències juvenils? A Barcelona hi han hagut cent atemptats. Per cada atemptat hi ha un «grupo de desconocidos». Doncs, al menys, han intervingut quatre-cents agressors. Ni un ha estat agafat, ni un ha patit. En canvi, els d'Acció Catalana, sortiren un dia al carrer i vostès recordaran la contundent lliçó que reberen. Els «grupos de desconocidos» no han tingut ni una lleu lesió. En Nicolau d'Olwer, en canvi, va ésser ferit per la policia. No'm negaran que això és conseqüència de les vehemències juvenils de que parlàvem. En quant al sindicat, tots volem que sigui perseguit. Unicament discrepen d'aquesta opinió els sindicalistes.

El senyor governador se passa el mocador per la

boca, com si afilés una navaja. Llavors, aprofitant la pausa, li preguntàrem:

—I porta solucions per als nostres conflictes?

—Naturalment! Ja sé que se'm critica l'haver-ho dit, però és així, les tinc. Per la gràcia de Déu? Per essència infusa? Per «quid derimun»? Sí, senyors, sí. Els governadors, com els artistes, també en tenim de «quid derimun». Els hi vaig a demostrar. No s'estudia per a governador de Barcelona, veritat? Tampoc se'n tan d'oposicions. Ni concurs. Ni es naix amb vocació de governador de Barcelona. Ni s'ha escrit res, ni existeix una tècnica, ni uns procediments per al meu càrrec. Ni se passa ningú, mesos ni anys, a Barcelona, estudiant els seus conflictes futurs. Doncs si és així, el governador ha de governar a Barcelona, per inspiració, com aquell que fa una oda.

—Ja! Vostè és un llatí.

—Completament llatí. Crec amb la improvisació que va guanyar la guerra a la preparació tècnica dels alemanys. Amb la improvisació no's porta cap perjudici, ni cap falsa teoria, ni cap enganyós antecedent. Jo sóc una mena de piçarra en la qual jo mateix faré de guix.

—La qüestió és que no hagi d'esborrar molt.

—No, entre la meva voluntat i Barcelona que seguirà essent tan culta, tan admirable...

—Això no ho recullirem perquè semblaria una ensabonada i li tornarien a recordar la seva barberia honorària.

El governador somrigué. Ens despedírem. De sobte, torna a reprendre la conversa:

—Miri'n, digui'n que jo he repetit una frase famosa. Aquella de que mai arriba l'home tan lluny que quan no sap on va.

—La direm, i Barcelona la saborejarà. A les seves ordres.

—A les de vostè.

PARADOX

Amorosa

Deixa que'l fred geli a fora,
si la porta havem barrat
i de foc potent s'arbora
el meu cor enamorat.
Qu'encar que la roja flama
no resplandís en la llar,
amb l'amor que'l cor m'inflama
t'hi podries abusar!...

F. CARRERAS PADRÓS

La dida seca

I que no tenia veueta la criatura! Movia un rebombori que rieu-vos-en del que fan els avions durant els vols nocturns.

Allò era desesperant. La senyora Eulària, veïna de replà d'En Jaumet, havia encarregat an aquest que's cuidés del seu niarol mentre ella anava al mercat. Però al nin se li havia escapat la corda dels plors i posà en commoció a tot el veïnat, que sortia per finestres i balcons a esbrinar la causa d'aquells brams.

Certament, si aquella criatura continuava llençant aquells *pinyols* quan fos grandet, ja es podia desar l'Hipòlit Lázaro, si no volia quedar en ridícul.

La veïna del quart pis demanava, esparverada, a qui apallissaven; la del segon primera inquiria a crits si a l'escala s'havia establert, d'incògnit, una sucursal de la Inquisició; eis lladrucs del gos del primer augmentaven l'aldarull; fins un guàrdia urbà i un de la bòfia amb la pistola amartellada i el sabre desenvainat, hi havien anat a fer indagacions.

En Jaumet prou li donà el «biberón» que l'Eulària havia deixat preparat per si de cas calia, però fou endebades. També el bressolà, se'l posà a la falda, li cantà cançonetes, li feu moxaines, li tocà la barbeta tot dient-li parauletes. Fins abonyegà amb un martell tota la bateria de cuina. Tot inútil. El marrec seguia plorant a tota pressió.

Repetí una, dues, deu vegades, les proves. Cà! Aquell noi no s'adormia ni que el portessin al Senat.

En Jaumet, desesperat, optà per deixar-lo que s'esgargamellés de tant cridar. Prou callaria quan voldria!

Com que era força aficionat a la lectura (no el nen, eh?) agafà, per matar l'estona i a l'ensems per a veure si no sentia tant els plors del marrà, un llibre que trobà damunt la taula. Començà llegint un capítol en veu alta.

De sobte, els plors del ninet es feren menys cridaders; encara no havia llegit deu ratlles el marrequet no tan sols callava, sinó que ja dormia; un parell de pàgines més i el mateix Jaumet pesava figures. A bon segur que si hagués seguit la lectura, fins la gateta—la «mixa» del pis de sobre—que l'escoltava també, s'hauria adormit, car ja començava a badallar.

En Jaumet, però, despertà desseguida i meravellat del miracle pensà:

—Ve't aquí una nova aplicació de la literatura. I jo que creia que els escrits d'aquest bon senyor no valien per res!

I havent mirat el lloc i la façana del llibre, llegí, ademés del nom de l'autor, «Miembro de la Real Academia...» «Caballero de la Gran Cruz...», «Presidente Honorario de la Magnífica Corporación de...», «Gran Maestro Honorífico de la Orden Z...» i no sé quants títols recalitrants per l'estil.

—Mai m'hauria pensat que pogués haver-hi una dida seca amb tants honors i condecoracions!

Aquesta deducció es feu el màrtir de les lleugeres matrimonials.

MIQUEL NAVARRA

«Cosas veredes, ohi Cid, que farán fablar las piedras.»

Nosaltres diem:

«Cosas veredes, ohi Barber, que farán fablar las estrellas.»

VISITA PROTOCOLÀRIA

— Senyor marquès, hi ha el senyor Barber.
— Digui-li que demà m'afaitarà.

L'INFANT TERRIBLE

—Noi, les teves entremaliadures em resulten massa cares.
Deixa totes aquestes ximpleries i dedica't a estudiar.

—I què dirien les meves novias al no veure'm tan maco?

Civilització

Un amic nostre, home exquisit i ultra civilitzat, se'ns queixa de que a Barcelona encara se celebri la processó de Corpus al cor de la ciutat, interrompent la circulació—que és la vida—de la ciutat. Nosaltres, un xic distrets, perquè el problema no ens sembla tan greu—el resollem tancant-nos a casa,—li donem les excuses de sempre: així s'ha fet sempre, des de que's va inventar el Corpus... els sentiments religiosos... la tradició...

Però ell ens ha dit que no, que això eren «cuentos». I ens ha donat la solució ideal per a aquest conflicte terrible. No hi han, a les afores, camps d'esports? Doncs podria haver-hi una altra mena de camps: camps per a les processons, cíviques o religioses; camps per a les manifestacions; camps per a que visquessin, tranquils, les cupletistes; camps per a tot lo que entorpeixi la vida de la ciutat, per a tot lo que sigui silvestre: una setmana santa, un Corpus, una manifestació demanant augment de jornal i menys hores de feina...

Enveges

El senyor Barber, governador nou, va fer unes declaracions extraordinàries: «La «Lliga»? Res, ni preocupar-se. L'Acció Catalana? Res, fogositats juvenils. El sindicalisme? Ah! Aquest, sí, era lo terrible però ell l'anorrearà».

Abans d'agafar el tren, ja tenia otesos a tots. Quan arribà a Barcelona, tots els periòdics coincidiren en participar-li que les seves declaracions havien estat molt comentades. Llavors el senyor Barber en feu de noves, que els corresponsals no han tramès a Madrid.

—Lo que m'atribueixen és fals, absolutament fals. Ha estat una pensada d'En Leopold Romeo, que volia ésser governador de Barcelona i no em perdona el meu nomenament.

Estoïcisme

Amb aquests dies inicials del juny, els carrers s'han vestit de cadenetes de papers policroms, s'han il·luminat amb fanalets de verbena de «género chico», han aixecat un catafalco, hi han posat uns musics—uns musics disposats a fer molt soroll—i s'han omplert de gent.

I aquesta gent, així que els musics han dit: «Si-guem-hi», hi ha sigut, s'ha abraçat—sempre procurant, a l'abraçar-se, formar una parella d'home i dona—i s'ha posat a ballar. I ha ballat el ball de rams, i el de «la toia» i tots els altres, perquè no li venia d'un, perquè com més n'hi hagués millor.

I ha convertit el carrer en festa major, en festa major de menor quantia. I no s'ha recordat que els carrers de Barcelona estaven bruts de sang i d'escombraries. Per sobre la sang i les escombraries hi ha posat la seva alegria, el seu afany de viure.

Diguin el que vulguin, un poble que balla és un gran poble.

L'escarment

Ho saben els regidors, ho fan córrer els reporters municipals, ho estan rient encara en la Comandància de Municipals. Sembla una historieta de L'ESQUELLA. I és una anècdota certa.

Un escolanet va robar cinc pessetes destinades a les ànimes i se les va gastar, però li entrà el penediment i avergonyit decidí no acostar-se a casa seva. La mare, veient que havia passat un dia i una nit sense veure al xicot, corregué, trasbalçada, a donar part per a que cerquessin al noi, el qual fou trobat per un municipal i conduït a la Comandància, on fou cridada la mare.

Al veure al perdut començà a renyar-lo, i el noi començà a plorar, i la mare a insistir en els renys per a que escarmentés. La mare fixant-se amb els retrats de regidors que hi ha a la Comandància, cridà al noi:

—Veiam si arribaràs a veure't an aquí, exposat a la vergonya de tothom, com aquests lladres.

En Luna, el «cabo» de municipals, veient que aquella dona es creia que aquells retrats eren una mena de gabinet antropomètric, de lladres o males persones agafades, advertí molt cortèsment an aquella mare atribulada:

—Senyora, vagi amb compte amb lo que diu, perquè aquests retrats són de senyors regidors.

Des de Itàlia

LES POSTES DE SOL A ROMA

Hi han molts pobles i moltes regions, que no poguent-se ponderar la seva urbanització, els seus monuments o els seus jardins, s'alaben les postes de sol, com si el sol es pongués per a ells, o com si al pondre's s'hi mirés més per a lluïment de la comarca.

Tots havem sentit moltes vegades:

—Vingui a casa, que és dalt d'un turó, i allí veurà lo que són les postes...

I el propietari de la casa està tan vanitós del seu cel, com si li fes pagar lloguer. No poguent ensenyar res més que el galliner i quatre figueres, vos treu al balcó i vos encara amb quatre núvols vermells que's van enfosquant de mica en mica.

Nosaltres havem de confessar que més que el sol, que és massa roent i que no es pot mirar fit a fit, ens interessa lo que il·lumina, si lo il·luminat val la pena. Si el sol es pon davant d'un poble sense monuments ni siluetes, sense campanars o sense runes, perd el temps miserablement; si llença les flamarades en una

plana llisa i monòtona, tant se valdria que s'apagués, i si llença raigs a una muntanya sense caràcter, ja hi pot tirar blaus i vermells, grocs i morats, i tota la paleta, que en lloc d'un bell espectacle resultarà una desharmonia. Això no vol dir que quan se'n va ens hi tinguem de girar d'esquena. Això vol dir que els astres immensos els deixem un xic per als astrònoms que'ls hi prenen la mida i el número, i que com que tenim més modèstia, fet i fet lo que'ns interessa no és lo immens que no podem capir, sinó lo que han deixat els homes en les seves lluites en la terra.

Per això an els capvespres, a Roma, és on el sol pot lluir-se més, perquè no es mira ni una pedra que no sia digna de despedir-se'n. Si és la plana, de lluny en lluny pot anar daurant, com ha fet vint segles, els arcs immensos dels aqüeductes, que s'alcen corcats i gegantins amb els grans bous immòbils a sota, com si també fossin allí des del temps dels emperadors. Si és a la «Villa Adriana» pot mirar-se i comptar les pedres que van caient d'una a una talment roentes de claror i pintades dels tons més encesos, i si deixant estar la planura mira abans d'apagar-se an el mar la ciutat eterna i immortal, el sol passa a ésser una llanterna que il·lumina e's edificis diguem-ne únics.

Perquè el sol, per sol que sia, si no tingués la vanitat i l'orgull de la seva llum, es podria donar per satisfet de servir de far planetari a les runes del Colosseu, del Faro del Capitolio i de la munió de campanars, de columnes i temples caiguts que dormen en la gran ciutat. Pocs edificis hi han al món on pugui entretenir els seus raigs com a la cúpula de Sant Pere; pocs munts de pedres milenàries com els murs que pot anar daurant de les grans termes de Caracalla, ni pels jardins com el Bosquere, el Panfili i la Villa Médicis. La seva immensa llanterna es pot esplaïar, i és cert que s'esplaïa, però com havem dit al començament, no és el sol que's llueix mirant Roma, és Roma que quan se pon el deixa lluir per una estona.

XARAU

Elegia epigramàtica

Es voluptuós el contemplar una alba
de bon matí quan és la terra balba.

Imposa veure l'astre resplendent
gitant son foc sobre'ls prats, inclement.

I una africana posta és encisera
al engolí els serrats la llum darrera...

Mes l'esperit de tal bellesa nua
que amb harmonia enjoia el pla i la serra,
on és si al bell encís que en tot fulgura
li falta la alegria de la terra?

JORDI VALLS

Terres d'Àfrica, 1923.

Cocaina, novel·la de Pitigrilli. Traducció espanyola de J. M. M. Editorial Bauzá, 4 pessetes.

Heu's aquí una obra interessantíssima i d'una brillant originalitat. El secret del seu interès consisteix en la seva originalitat. Ésser original, avui que ningú ho és: heu's aquí l'èxit. Deixar fer als Guido da Verona, que és una mena de «Caballero Audaz» d'Itàlia.

Naturalment, és difícil jutjar una obra a través de la traducció d'un J. M. M. qualsevol. Però provem-ho: sempre en treurem quelcom. Pitigrilli és un dels artistes—artista més que escriptor—més actuals que hem llegit. Actual, és a dir: esclau i amo alhora de la seva època, de les passions i els pensaments, i els sentiments de la seva època, de les seves inquietuds, dels seus afanys, dels seus anhels, de la seva psicologia artificiosa, malaltissa, enverinada pels tòxics elegants i la literatura. Més que els Bourget, i els Prévost, serà un document d'època Pitigrilli.

La seva literatura, la d'aquesta novel·la *Cocaina*, i la d'uns contes que coneixem, també publicats per la casa Bauzá, no és literatura vil, d'ofici, no és aquella literatura de *bombo* sempre ple de les mateixes imatges, iguals a les imatges de tothom. Literatura viva, la de Pitigrilli, carnal, que's renova en cada concepte, que deixa el concepte generosament sense expreme'l com fan altres.

EN RUSIÑOL I EN MUSSOLINI

—A Barcelona et voldria veure!

Literatura que, un xic amargament, riu de tot, fins de la mateixa literatura. Sobre tot riu d'aquestes coses que la gent, estúpida-ment, considera molt honorables: la pàtria, la família, la virtut...

La nostra època, per exemple, ha creat un nou tipu de literatura, que han conreuat, prenent-s'ho molt en *serio*, Lorrain, Farrère, Rachilde... la literatura perversa a base d'aberracions sexuals i toxicomania.

Doncs bé, Pitigrilli també ha volgut contribuir an aquesta literatura. I ha escrit *Cocatna* que és una burla sagnant i la més trista rialla.

La traducció és infame, incorrecta, plena de catalanades. La edició, impresentable.

ALFA

Hem rebut un fascicle, molt elegant, en que el pulcre escriptor Marc Jesus Bertran fa unes belles i atinades consideracions sobre l'art de la gran dansatriu Charito Delhor.

El fascicle va il·lustrat amb unes belles fotografies de la bella artista.

ROMEA

Demà, les portes del Teatre Català s'obriran de nou per a que el gran i molt nostre Borràs, aviví el caliu de la foguera que en temps de bona recordança cremava en holocauste al nostre teatre i a la nostra terra.

El forn Borràs tornarà a l'escena catalana per palesar la seva catalanitat donant unes representacions extraordinàries. Mentre parlarà pels autors catalans, pels que l'han fet i els ha fet, podrem constatar ço que deuria ésser i no és el teatre català.

Les funcions que demà començaran, tindran l'eficàcia d'una forta abraçada de beninguda i potser, potser no tindrem de donar comiat tan sovint al que tanta glòria ha donat a Catalunya i a fóra de Catalunya *malgré tout*, i a pesar de que sembla que ens deixi. L'artista si deixa la terra és per no deixar l'art.

NOVEDADES

Del teatre castellà, un dels actors de més valua, pel seu talent, per la seva ponderació, és En Ricard Simó-Raso.

En Simó-Raso és d'aquells actors que saben fer-se enyorar, que hom els espera i l'aplaudeix amb sinceritat.

Presentà *La mala ley*, d'En Linares Rivas, obra ja coneguda.

L'interpretació fou excel·lent, poguent precisar la diferència en l'èxit obtingut quan s'estrenà, a la Cort i aquí.

El públic, numerós i escollit, picà més fort que la «claque».

TIVOLI

S'ha estrenat la traducció que En Marquina ha fet del drama castellà d'En Víctor Balaguer, espatllat al català per En Francesc Pujols. En Marquina, malgrat ésser un gran poeta, no s'hi ha pas trencat el cap. El drama del bandoler Serrallonga segueix essent dolent, pesat i rampló.

La interpretació, si exceptuem als intèrprets que van estrenar l'obra en català i ara la canten en castellà, fluixa. La presentació pobríssima, i la direcció artística... De quina direcció artística parlen?

COMICO

Un èxit, un encert més. *Mujer y Reina*, l'obra que de molt temps enrera no s'havia vivificat, fou deliciosament saborejada pel numerós públic.

Mujer y Reina amb *Las Campanas de Carrión* i *El Rey que Rabió*, poden figurar a qualsevol repertori modern, doncs ja voldriem que alguns èxits d'última hora tinguessin només que una mica de semblança amb aquestes obres de veritable valor.

Mujer y Reina fou esplèndidament presentada, aplaudint llargament la decoració del primer quadre del tercer acte.

En l'interpretació sobresortiren la senyora Velasco i els senyors Beut, Segura i l'encarregat del paper de *Gascó*, quin nom sentim no recordar. Els demés ajustats.

BARCELONA

En aquest teatre ha debutat la Maria Conesa, que's presentava com a cupletista. La Maria Conesa—i això ja no caldria dir-ho, perquè ja és de suposar—ha obtingut un gran triomf. Realment, en poques artistes com en la Conesa hem vist reunides tantes condicions. És bonica, és elegant, és discreta. I, sobre tot, és simpàtica, condició primordial per a triomfar en el teatre. La seva simpatia i la seva gentilesa omplen l'escenari. I, com poques vegades es veu un espectacle així, hi havia que veure el públic com aplaudia!

De re poètica

Ara que s'ha posat de moda fer pagar els plats trencats de les desgràcies que ens succeeixen a la poesia catalana, nosaltres també hi volem ficar cuillerada, com a bons espectadors de les nostres tragèdies casolanes.

Primer de tot, una pregunta: tenim poesia o no? Volem acceptar això darrer perquè ningú es pensi que som uns esgarriacries o que treballem el suro a algun filòsof. Però, pel que no podem passar de cap de les maneres és per l'afirmació de que la nostra poesia actual és exhuberant, ubèrrima d'inquietuts. No.

Avui els versos que hom fa són malalticos, fan el so d'un timbal, tenen l'aire d'un desmai, i res més.

Altrament, a les Muses no els plau tenir amics que els facin pendre el tè al Ritz com tampoc ésser passejades entre les bacaines de qualsevol envelat de Festa Major.

La culpa la tenen exclusivament els nostres poetes tot just sortits de l'ou, als quals falta ferro a la sang i una mica d'esport. Quan coneguin que l'ànima es remou i s'engresca, aleshores esdevindran inspirats de veres, sense haver de recórrer a l'esperó de l'afusellament i de metàlic.

I si el versaire català és tan toçut que no vulgui esmenar-se malgrat tot, si està tan deixat de la mà de Déu, que plegui el ram i aprengui a fer rodolins amb els números o reciti els seus *poemes* a la minyona de casa seva, si en gasta, la qual, si és llegidora de les novel·les de *Las Noticias* fins hi plorarà de passada.

PITUS

A L'EXPOSICIÓ CANINA

—Veu? Jo no sé perquè diuen que el gos és l'amic de l'home.
—Això era abans: ara és l'amic de la dona.

FUTBOL

Aquest any el Corpus ha tingut el do d'animar el camp del Barcelona. Aquesta revifalla augura bons partits si no tornen a proposar-se en fastiguejar al públic portant-nos contrincants de pa sucat amb oli.

Jugant amb el famós Dundée, els blaus-grana feren un devassall d'entusiasme.

L'estrella de primera magnitud, l'Alcántara, tornà a brillar i es feu mereixedor dels aplaudiments que se li tributaren,

En Prattko també es notabilitzà, siguent precís en totes les seves parades.

El Barcelona agradà més; potser perquè és, o perquè era molt diferent dels demés partits.

En Gracia cada dia va més bé i el públic l'aprecia més. En Samitier esbogerrat com sempre. En Carulla i En Planes també tingueren una bona tarda.

Els gols foren entrats per l'Alcántara i En Martí.

L'Alcántara, quan xutava, semblava una ballesta. Una pilota a la *vitesse* i a la boca de l'estómac, és cosa mortal.

En el segon partit la victòria també fou dels catalans sobre els professionals escocesos. Donald és, potser, el jugador més bo que porten. Xuta d'una manera seca, i de no haver-hi En Plattko a la porta hauria donat bastants disgustos.

El Barcelona s'ha proposat desvanèixer males murmuracions i ho ha lograt. Cowan feu el primer i últim gol per al seu equip.

En Sagi empata i els britànics s'exalten i apreten de valent.

En Plattko parà un penal amb les mans amb aquella naturalitat, mereixent l'ovació que se li tributà.

A la segona part el joc s'anava embrutant.

L'Alcántara amb un «molinete» entrà el segon gol i el tercer el feu d'un cop de cap.

L'Europa i el Júpiter també se les tingueren.

A la primera part no vegerem res de notable. Una topada entre l'Alcázar i Reyes ocasionà la caiguda d'aquest últim, la invasió del camp i moltes discussions que acabaren quan acabà l'esteborniment del defensa del Júpiter.

**

L'Español jugà amb el de la Unió de Sans, arribant a un empat.

Els dos gols espanyols foren entrats per En Llauger i En González; els del Sans per En Feliu.

Sabadell-Español.—Fou un partit ensopit. Mercès an En Vilardona, l'Español va salvar-se d'un desastre.

Dos sabadellencs i un espanyol.

Europa-Badalona.—Hi hagueren bons i mals moments, com en els bons o mals partits.

Es feren 9 gols entre un cantó i un altre. Aquesta profusió de punts ens obliga a fer punt, car no tenim espai per a ocupar-nos de coses tan llargues.

Sis europeus i tres badalonins.

Martinenc-Gràcia.—El novell i ben parit equip de la barriada de Gràcia s'encarà amb el Martinenc—campió d'Espanya—com el

deixeble s'encarà amb el catedràtic, convençut de que no ha d'acabar malament.

El resultat de 4 a 5 a favor del Martinenc demostra que els de Gràcia poden abastar un bon lloc dintre el deport.

Bon cop de peu,
piloters de la terra!
Bon cop de peu...

NATACIÓ

Al gran «plougeur» V. Castanys

Jo que he nedat sempre en una mar de llàgrimes; jo que m'espaordeixo a la primera maror del concubinat, he sentit sempre una gran aversió per l'aigua, tanta, que fins m'atreveixo a confessar, amb tot el cinisme, que fa tres anys me rento la cara amb vaselina com qualsevol «etaire» tronada, o me la renten amb un drap brut.

Els peus, els peus ja fa temps que imiten les serpents: cau l'escorça a cada pleniluni.

Admiro, sí, l'home o dona que feudeix l'aigua com un llobarro. Mai he pogut, però, aguantar-me davant dels miloques de sorral que vesteixen mallot o culots per a adoptar postures de serrall. Per a anar als banys i banyar-se de sorra o de nivrisme, val més encubellar-se, val més ruixar-se a l'aigüera i així no representarà cap paper de mascle passat per aigua. No és, ni serà mai nedador, el que sols es mulla per a fer mullader a la platja; la flonjor de l'arena pertany a les dones, i no a les multituds que neden en una mar de marfugues. La dona, peix escamat, no es pesca amb xarxes, car aquest atuell és massa seu; el millor am per a atreure-la és el de l'heroisme. No concebeixo, dones, el per què es perd el temps fent el tòtila durant la temporada dels remullaments.

Fixeu-vos, sinó, amb la sobtada atenció que posen sobre l'home que passa, no mira, es capbussa i braceja cap a dintre. La dona fa deduccions; mira la nyonya estirada al batanell del sol, i si sap surar, plonja les aigües amb ardidesa fins que's troba al costat del bon nedador. I sense aprensió, sense sotrac instintius, van feuint les aigües enllaçats, contents, i amb el cor tan gonflat, que fins els permet surar amb els membres quiets.

I com si res, com si arribessin de retre homenatge al mar, s'asseuen en els llavis babosos del mar que contempen i que els serveix de motiu per a seguir callant.

Però adéu, platxerí! El fill del *cabo* de sometent, el noi de la dona del Ton, el quota, el tenedor i el dependent de merceria ho han clissat. I saltironant, saltironant, llençant paraules de doble sentit i pedretes a les banyistes, van a profanar aquells dos sacerdots del deport nàutic.

Jo ho veig i m'indigno; abandono la barraca que'm feia de «torre de marfil», i en ésser ja prop, en el moment de castigar els que neden en sec, tambalejo, faig riure i caic per a besar la sorra.

Un cop reaccio, i sense mirar els molts que'm miraven, clavo llambregada a l'entrebanco que no m'havia permès depurar l'esport nàutic. Allò era, peremptòriament, una bona lliçó; perquè si havia caigut, si havia besat—parlant sincerament—una llauna de sardines, era perquè m'havia ficat de peus a una gallega.

CICLISME

Batre el record de la cursa per Catalunya, amés del trofeu del ciclisme, s'hauria d'otorgar el d'alpinisme, car el bon estat de les carreteres reials i veïnals, més planes i ben traçades que una pedrera, no solament són apropiades per a ratllar-les uns neumàtics, sinó que faciliten la triple circulació dels trens de carga que transporten tot el que no pot aventurar-se a fer-ho per les carreteres o camins de cabra.

El que m'ha causat més estranyesa ha sigut veure la davantera que portaven els francesos, perquè acostumats a lliscar per les

—Es veu que a Madrid no ens entenen. Ens envien un barber i necessitavem un escorbriaire.

ELS ENTREBANCS DEL SENYOR BARBER

—A veure si no em deixaran arribar a lloc!

rutes ben traçades de França; els devia semblar que feien una travessia pels Andes. Ara si que crec que tenia raó En Bremón, quan digué que ja s'havien entrenat pedalejant per les crestes de la luntrau.

La nota sortint de la quinta volta de Catalunya és En Mique Musió, que s'ha revelat gran ciclista. Es un nom desconegut i que promet molt.

Els francesos, com era d'esperar, s'han emportat els primers honors. S'ho han ben guanyat.

Pit i fora. El poble ja té en compte els juraments de primera categoria que heu llençat per aquests caminals de l'infern.

REFLI I

ESCUPTORS MACOS.—PINTORS QUE PASSEN

Altrament, com deia en la *xerrameca* anterior, a l'*Exposició de Primavera* els escultors hi fan bon paper, sobretot aquells que's dediquen a fer dones nues, una menja que m'agrada, quan està en el seu punt; vull dir, quan l'original resulta revingudet i accidentat; crec que se'n diu *barroc* en llenguatge artístic.

L'estatuària de la poca-roba es pot ben dir que ha fet a l'*Exposició* d'enguany una bonica florida de *Primavera*, com de temps no l'havíem vist, deixat apart el nu esplèndid d'En Pep Llimona.

Heu's aquí les coses que m'han agradat de debó: la matrona *Mediterrània* d'En Borrell Nicolau, per lo ferma i sapada; la *Pomona* amb la *poma* i tot d'En Guillem Brú; *Plenitud* una dona formosa i plena de tot, sortida de les mans d'En Frederic Marés, el qual no li donà temps de posar-se la camisa; un bonic *Estiu* molt tou amb tot i ésser de pedra dura, obra d'En Jaume Otero; vàries figuretes en bronze del malaguanyat Pepet Cardona; altres petites estàtues modelades amb traça per En Claret; una *Pomona* bis de pedra, amb dues pomes colossals, posada al lloc corresponent per l'artista Duñach, i una *Maternitat* ben expressada per En Claudi Mimó. Aquestes obres resulten sense disputa les de més pes corresponents a la branca de l'Art a la qual pertanyen.

Dels expositors sortits dels *bells oficis*, tallen el bacallà el joier Cleries, artífex d'un gust refinat i En Ramon Teixé que exposa un plat de ceràmica vidriada senzillament espeterrant.

Y pare usted de contar.

*
**

A les sales barcelonines d'exposicions d'art hi van passant els pintors l'un darrera l'altre:

A les *Galerías Areñas*, s'hi troba un tal Batalla que dona el seu cognom als nostres pastellistes per la fermesa del dibuix, l'elegància del colorit i la netedat del *metier*, del qual coneix tots els *trucs* i els *retrucs* també. Jo li trobo, però, certa tendència a agegantar

LES VALLES DEL «METRO».

—¿Dónde va usted?

—A sembrar-hi unes cols i unes patatetes. Liàstima de terra que's perdi

les noies boniques que no m'acaba d'agradar: recordi's de que en els pots petits hi ha la bona confitura.

A *El Siglo* En López Morelló' fabricant de tapisos de percala, n'hi té uns quants de molt bonics i altres tants d'una gran riquesa: entre els primers sobresurt *Ritme pagà*; entre els segons la *conxa índica*.

En Benlliure també és un pintor de *El Siglo*, tota vegada que hi exposa per reincidència un grapat de teles ben compostes i agradoses. *Esperant al meu home*, és un bon quadre que em fa desitjar ésser esperat per una *mossa* com aquella. També hi ha unes gitanetes i un xispera ben tocades, en canvi en el quadre de les disfresses trobo que no hi toca prou. Què hi farem! Es *ben lliure* de tirar pel cantó que vulgui. Ja té prou temps per a comprendre el que li convé.

C. ARBÓ

Instantània

A una senyora que's troba en estat *interessant*, un senyor de panxa grossa li digué, tot conversant:

—Que tingui un'hora ben curta, li desitjo de cor, sent?—

Resposta de la senyora:

—Gràcies; i vostè igualment.

PEPET DEL CARRIL

El captaire del monocle

Havia arribat al port de la vida amb el mateix vaixell que portà aquell «Fill del Carnaval», de Pigault-Lebrun, comandat per un capellà trist i una serventa lletja.

S'ensenyorava a tothora amb la llarga americana feta a mida pel pallaso de cara vermella i blanca que, en el circ, treballa amb unes cames postisses de fusta.

Tenia uns ulls grossos com dues escupinades i una cara plena de solcs i de monocle, portadors de la pols dels camins de totes les terres conegudes. Era un altre grapat de carn que caminava per les carreteres amb unes sabatilles brodades i vermelles i un braç allargat.

Quan s'han començat tots els oficis, oficis ajupits, mai es té temps d'acabar el menys arrossegat; el captaire del monocle, que fins havia passat per fill desconegut d'un marquès, acabà un ofici: el de mendicant.

El seu parlar era tan estrany, enganxant totes les paraules, que sobtava sentir les estafalarietats sortides d'aquella boca podrida, en trobar-vos vora una reconada sense trànsit.

—Jo, senyor, no soc un home dolent com diuen. Tots temen i tenen odi al saber que soc l'amo del món... els humans han nascut per a ésser grans de sorra del meu monument... deixeu-me tres pessetes i vos donaré tres milions quan torni a ésser rei...

Vosaltres contestaveu que no teníeu les tres pessetes i deia:

—Doncs aneu a cercar aquesta quantitat i vos esperaré aquí mateix.

I els hi donaveu.

No portava camisa, però havia fet un testament al igual que tots els mortals quan tenen quelcom per deixar. Deia així:

«Crist m'acompanya per tots els camins del món: a ell deixo tota la terra i el monocle sagrat.»

El jorn que hagués pogut saltar per damunt de llurombra hauria mort de content.

Plovia monòtonament. Era nit i mancaven dues hores per a arribar a una petita ciutat.

Vora la carretera s'esqueia una enderrocada barraca i el captaire del monocle s'arraulí sota una teulada de llaunes velles i filferros. Dins les tenebres, amb el soroll de l'aigua en caure damunt la teulada, veié un home de barba ja grisenca que descansava de boca a terra; el captaire s'adormí.

Per por de noves tupinades, Acció Catalana protegeix l'urna amb la sagrada barretina i amb els angelets de les bones intencions

S. M. LA MOSCA

—Digui a l'alcalde que s'hi està molt bé en aquest sanatori i que no penso moure-me'n.

Passà la nit.

El despertaren, a la matinada, uns sorolls estranys de murmuris en alta veu i veié la barraca plena de gent amb uns guardes que després el lligaren de mans portant-lo a la petita ciutat.

A ciutat afirmaren que el mendicant havia donat mort, amb un ganivet molt llarg, a l'home barbut de la barraca; ell no negà ni afirmà res de ço que deien els de l'autoritat.

Passà temps entre reixes i un dia morí en la cel·la.

El captaire del monocle havia donat mort a l'home de la barba; en no contestar quan li demanava les tres pessetes.

FELIU DEDEU

A Sevilla la policia ha donat una batuda pels centres del vici i l'impudor. Ha engarjolat a moltes desgraciades, que per imposició de l'empresari atemptaven contra la moral.

La policia d'ací no perd el temps amb semblants coses, car no hi haurien prous cel·les. Demés, ací s'atempta a la moral i a la vida.

L'altre dia un pobre sabater que agafà un pistoler, fou víctima dels que l'acompanyaven.

Avui dia el millor que s pot fer quan ens trobem davant d'un que acaba de perpetrar una mort, és deixar-li el pas lliure i saludar-lo com manen els manuals d'urbanitat.

Acaba de sortir una obra francesa titulada «Els homes fòssils», elements de paleontologia humana.

L'arqueòleg Palet i Barba, un cop hagi assistit a més sessions parlamentàries, pensa també fer-ne una estudiant els elements de parlamentologia centralitzada.

Huelga dir que l'autor francès ha viatjat molt per les moltes Hurdes espanyoles.

Que els radicals presentin per diputat provincial gent que no sabem qui són o un escultor de *sanctis de guichi*, passal

El que no passa és veure com es deixen enredar homes com En Xavier Gambús, Colominas Maseras i Durán i Canyameres.

Es recullen escombraries, però sempre es comença per les que intercepten un pas o un portal.

En canvi, les que volten el monument de l'Isclé Soler sembla que s'hi eternitzin. Això és indigne, és molar-se del gran actor, és volguer acabar d'enlletgir el ridícul monument que se li erigí.

Aquell side-car que volcà junt amb tres policies a l'Avinguda del Tibidabo, venia d'acompanyar el gran Jandro.

No ens estranya, doncs, que el seu porta-bram no tingués per a ells unes paraules de consol.

Rebem una «Novela musical» que comença així:

«L'acció es desenrotlla a Milàn. Ell—Guido Picco—és un alumne del Conservatori Verdi. Ella—Emma Pellegatti—és la filla d'un còmic. Ell tenia un flac per l'art dramàtic i ella per la música. Un intercanvi de notes sentimentals lligava llurs cors. L'aventura acabà amb una fuga per un contrapunt dels pares.»

Volen res més dramàtic i líricament carrincló?

Els contribuïents barcelonins estan resolta a defensar-se contra les exigències de l'Estat i del Municipi en matèria contributiva. L'èxit assolit pels vocals associats que votaren en contra de les noves gabeles del Pressupost Municipal ha sigut celebrat amb un banquet molt concorregut en el qual regnà l'entusiasme.

Ja ens agrada que els nostres *pagans* s'animin i es defensin, però tenim por de que s'adormin i els hi amaguin l'ou el millor dia.

A la Rambla un bon senyor explota la concessió d'unes cadires que, de dia són lletges i converteixen la Rambla en una parada dels encants, i de nit serveixen per a que hi dormin una colla de desgraciats i miserables

La concessió d'aquestes cadires l'ha donat l'Excel·lentíssim Ajuntament de Barcelona al bon senyor que les explota pel sol mèrit d'haver sigut aquest regidor.

Saben aquest bon senyor quin preu va posar a les infectes cadires la tarda del Corpus? Dues pessetes!..

Això és una vergonya! I una indignitat! I un robatori! I tan culpable és l'ex regidor com l'Ajuntament que ho tolera.

Està a punt de funcionar el «Centre de Reporters» destinat a uniformar les informacions periodístiques, que ara resulten un garbuix.

El «Centre de Reporters» no ens portarà res de nou, perquè cada *maestrillo tiene su librito* i cada empresa de diari el seu criteri tancat; les informacions periodístiques de la premsa local seguiran per tant donant-se patacades en quant surtin del seu centre.

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFONO A. 4115

ERNESTO PÉROCHON

Premio Goncourt en Paris 1920

Versión Española de
SEBASTIÁN GOMILA

LA PARCELA 32

NOVELA

Un tomo: Ptas. 4

Encuadernado: Ptas. 5

LA MALA LEY

Comedia en 3 actos de
MANUEL LINARES RIVAS
UN TOMO: Ptas. 3

JOSÉ MILLÁN ASTRAY

LA LEGIÓN

Un tomo:

Ptas. 5

MINERVA

COL·LECCIO POPULAR DELS CONEIXEMENTS INDISPENSABLES

Volum 35.

Dr. Josep Roig y Reventós

Nocions de puericultura

Ptes. 0'90

Volum 36.

Valeri Serra y Boldú

Enigmística popular

Endevinalles i altres jocs d'esperit

Ptes. 0'75

Volum 37.

Rafel Garriga Roca

Manipulacions fotogràfiques

Ptes. 0'75

Volum 38.

Aureli Capmany

El ball popular a Catalunya

El Contrapàs

Ptes. 0'80

Volum 39.

Lliçons pràctiques de cuina

Ptes. 0'90

Volum 40.

E. Foraste

Instruccions meteorològiques

Ptes. 0'90

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o é en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificant. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

—Em sembla que no els podré afaitar perquè tenen la barba molt dura.